

KIO KAN

MUŽ, KTERÝ NEVRHÁ STÍN

KAREL CUBECA

Copyright © PaedDr. Karel Kostka, MBA, Ph.D., 2021
Copyright © ALPRESS, s. r. o.

Všechna práva vyhrazena.
Žádnou část knihy není dovoleno užít
nebo jakýmkoli způsobem reprodukovat bez písemného
souhlasu držitele práv, s výjimkou krátkých citací
nebo odkazů, které tvoří součást kritického hodnocení.

Copyright © PaedDr. Karel Kostka, MBA, Ph.D., 2021
Redakční úprava Lukáš Foldyna
Grafická úprava obálky Tomáš Řízek
Vydalo nakladatelství Alpress, s. r. o., Frýdek-Místek,
v edici Klokán, 2021
shop@alpress.cz
Vydání první

ISBN 978-80-7633-481-6

Knihy Karla Kostky-Cubecy vydané v nakladatelství Alpress

Sága rodu Irvingů

(Romány z Jihoafrické republiky a Austrálie
o zlatokopecké rodině)

Prokletí zlatokopů (2005)

Zlato Afriky (2006)

Zlatá skrýš (2007)

Tajemství skrytého kláštera (2008)

Poselství v dlani (2011)

Písky času (2013)

A Bůh mlčel... (2009)

(Samostatný válečný román
z 1. světové války v Německé východní Africe)

Ve spárech osudu (2010)

(Životopisný román o
Sebastianu Leopoldovi Richardu von Kaunitz)

Pravá tvář anděla (2012)

(Dobrodružný román z námořní plavby
k Ostrovům koření z konce 16. st.)

Kdo probudí hvězdy (2014)

(Historický román z Východní Austrálie
v období 1500 let před naším letopočtem)

Kawa 9 (2015)

(Emotivní příběh o tom,
jak se křovák Kawa 9 dostal z pralesa až do Prahy
a ovlivnil při tom dějiny Evropy a světa)

Kdo jsme?

Obecná teorie vědomí, času, prostoru a bytí (2015)

(Psané přednášky o podstatě existence
a zamyšlení nad podstatou vědomí, světa a života)

Faraonův následník (2016)

(Historický román ze starověkého Egypta)

Faraonův soud (2017)

(Historický román ze starověkého Egypta)

Ve stínu faraona (2018)

(Historický román ze starověkého Egypta)

Vyměřený čas (2019)

(Román o první matce lidského rodu na planetě Zemi)

„WHO ARE WE?“ (2021)

(Anglická verze úspěšné autorovy knihy
o podstatě vědomí, světa a života)

Muž, který nevrhá stín (2021)

(První díl románu o africké dívce, která byla v 18. století
odvlečena do otroctví)

POSTAVY ROMÁNU

Fayola (16 let) – královská princezna z kmene sídlícího v oblasti dnešní Nigérie

Chimezie (42 let) – král, otec Fayoly

Chamut (21 let) – bratr Fayoly

Jordan Hepburn (36 let) – otrokář a kapitán fregaty *Golden Duck*

Oliver Portman (22 let) – první důstojník na *Golden Duck*

Cameron White, „Muž, který nevrhá stín“ (18 let) – syn otrokářů

Jafaru – domorodý průvodce

Zakir – domorodec znalý anglického jazyka

*Člověk si myslí, že hledá,
přitom je sám hledán a nalezen.*

sv. Augustin

Několik slov o otrokářství na úvod

Otrokářství bylo společenským systémem založeným na extrémním způsobu rozvrstvení společnosti. Bylo považováno za legální a normální způsob spolužití, kdy jeden člověk měl právo vlastnit jiného člověka, stejně jako třeba zvíře či věc. Je staré jako lidstvo samo a od prvotních společností přes vrcholná stadia Římské říše či období středověku a novověku (se svojí výraznou etapou v Americe 17.–19. století) přetrvávají některé jeho formy dodnes.

Otroci byli získáváni na „výpravách za černým zlatem“ především v západní Africe, např. v oblasti dnešního Beninu. Populace domorodého obyvatelstva se ovšem za několik desítek let v napadených teritoriích rapidně snižovala, a tak otrokáři své výpravy směřovali dále do delty řeky Niger, a později zavítali i do dnešního Konga. Jedno z prvních velkých otrokářských center založili Portugalci na konci šestnáctého století na území dnešního hlavního města Angoly – v Luandě.

Atlantický obchod s otroky vznikl ovšem už mnohem dříve, a to v roce 1441 na západním pobřeží Sahary. V roce 1445 pak Portugalci vybudovali pevnost na ostrově Arguin u pobřeží dnešní Mauretánie, kde byli otroci shromažďováni a odváženi jako pracovní síla na pěstování cukrové třtiny zejména do oblasti Středomoří. Zajímavostí je, že i samotní Afričané se zotročovali mezi sebou navzájem a některé kmeny obchodovaly s bílými otrokáři zcela otevřeně, například v Kongu, kde měnily

otroky za portugalské zboží. Z historických pramenů víme, že například v roce 1526 Portugalci z Konga odváželi dva až tři tisíce otroků ročně.

Od roku 1540 se cukrová třtina začala ve velkém pěstovat i v Brazílii, a na konci 16. století sem mířily až čtyři pětiny afrického „vývozu“ otroků, zejména proto, že domorodí indiáni podléhali i lehkým nemocem, kdežto černoši disponovali výrazně vyšší imunitou. Portugalce postupně vytlačili z privilegovaného postavení Holanďané, kteří za neuvěřitelně nízké ceny začali vyvážet otroky do Střední Ameriky a do jižních teritorií Severní Ameriky. Ale ani Holanďané neodolali velmocenským snahám Angličanů a Francouzů. Ti prostřednictvím společností se zvláštními privilegii (např. Royal African Company v roce 1672) ovládli trh. Až v 18. století nahradily institucionální přístup soukromé společnosti obchodníků s otroky z Liverpoolu a z Nantes.

Pokud měli otroci štěstí a dostali se do rukou „dobrého pána“, žili sice v nesvobodě, ale i přes tvrdou robotu na třtinových či bavlníkových plantážích relativně pokojně. Ti, kteří takové štěstí neměli, končili u otrokářů, kteří je považovali za pracovní nástroj a chovali se k nim ještě hůř než k hospodářským zvířatům. Byli svrchovanými pány nad jejich životy a zneužívali je nejenom při té nejtěžší dřině, kde je v strašlivých podmínkách umučili mnohdy až k smrti, ale mladé ženy často končily také jako sexuální otrokyně (přestože navenek bylo něco takového společensky nepřijatelné) nebo jako nepřetržitě rodící matky v jakýchsi množárnách, a jejich děti byly rozprodávány jako levná pracovní síla „k jakémukoli použití“.

Historicky se otroci získávali převážně ve válkách, ale také rozením „otroka z otroka“, a samozřejmě také cíleným „lovem“ (především o něm pojednává tato kniha). Otrok se stal obchodovatelným zbožím, jakýmsi živým majetkem zbaveným osobní svobody bez ohledu na to, z jakých poměrů a z jakých společenských vrstev pocházel.

Starověký Řím přinesl do otroctví zvláštní přerod – zpočátku Římané považovali otroka za neplnoprávního člověka a tak se k němu i chovali. S vývojem Římské říše a s rostoucí poptávkou

po státních i soukromých otrocích však byla definována zásada „Servus nullum caput habet“ (otrok nemá žádnou hlavu a nemá právní schopnosti), což ve svém důsledku znamenalo, že chápání otroka jako živého člověka se změnilo: najednou začal být vnímán pouze jako živá věc. Ale třeba otroctví ve starověkém Izraeli získalo zcela jiný charakter než v ostatních starověkých společnostech – zde byl otrok považován za lidskou bytost a byl proto nositelem práv, i když značně okleštěných.

Černí otroci byli u kolonizace amerického kontinentu téměř od samého počátku, protože už v roce 1619 přistála první loď s otroky v Jamestownu. Ačkoli se k nim zpočátku chovali otrokáři slušně a dokonce s jistým respektem, postupně se situace otroků zhoršovala. Důsledkem byl hospodářský rozvoj v jižní části Spojených států, kde se zemědělství ubíralo velkovýrobní cestou. Otroků přibývalo a bylo stále obtížnější zvládat a udržovat jejich organizaci a poslušnost. Vznikaly tak nové zákoníky, jako třeba „Slave codes“, který pro otroky vymezil postavení prakticky bezprávného majetku. Otroctví v USA bylo zrušeno až 16. prezidentem USA Abrahamem Lincolnem (1809–1865) v roce 1863, ale fakticky k tomu došlo až necelý rok po jeho smrti 6. prosince 1865. Ke skutečnému právně podloženému zrušení otroctví se Spojené státy americké dopracovaly ovšem až v únoru 2013, kdy Mississippi jako poslední americký stát dokončilo ratifikaci třináctého dodatku Ústavy.

PROLOG

5. dubna 1752, Richmond, Virginie
(horký slunečný den, bezvětrí)

Dražebník organizující a řídící dražbu pozvedl ruku a počkal, až se shromáždění uklidní.

Ačkoli až do této chvíle vyjadřoval výraz jeho tváře spíše napětí než pohodu, teď se na ní rozhostil spokojený úsměv.

Jordan Hepburn odvedl skvělou práci, pomyslel si. Ani jeden z dražitelů díky ní neodešel v dosavadním průběhu dražby, naopak. Mnoho jich přicházelo až nyní. Jak by také ne, když Jordan široko daleko roznesl zprávu, jejímuž sdělení nešlo odolát. Tentokrát se nebudou dražit jen běžní otroci, ale bude se v závěru dražby nabízet mimořádný kus. Tak mimořádný, že každý toužil přijít se alespoň podívat.

Dražebník byl starý zkušený obchodník a vycítil příležitost. Takto nažhavené dražitele, tedy účastníky dražby, a všudypřítomné šmíráky už roky nezažil, jestli vůbec někdy. Jen neudělat chybu.

Původně měl po návratu z Afriky celý nyní rozprodávaný náklad otrokářské lodi odkoupit Benjamin White, Jordanův obchodní partner a největší majitel polností v okolí Richmondu ve Virginii, tedy na východním pobřeží severoamerického kontinentu v jihoatlantské oblasti, ale poté, co mu bylo oznámeno, že jeho syn právě na Jordanově výpravě za lovem otroků zahynul, odmítl koupit byť jediného otroka uloveného při této cestě.

Stáhl se do sebe a s nikým nepromluvil. Údajně jej z té zprávy trefil šlak a ležel neschopen pohybu ve své posteli. Dokonce už byl prý povolán i kněz kvůli poslednímu pomazání. Týden Benjamin nikdo neviděl, vlastně nebyl viděn ani jediný člen jeho rodiny.

Některé hlasy dokonce tvrdily, že spáchal sebevraždu, ale ověřit to nebylo možné, protože jeho sídlo bylo pečlivě střeženo vybranými dozorci, a že jich Benjamin měl...

Dražebník pozoroval tišící se dav a pořád nedával ruku dolů. Věděl, jak s napjatými a nadržеныmi muži pracovat, a uměl je dokonale odhadnout. Cena, kterou Jordan požadoval za otrokyni, nebyla malá.

Naopak, byla násobně vyšší než za běžnou otrokyni. Dražebník ji dlouho odmítal přijmout, ale teď si najednou uvědomil, že právě ona vysoká cena byla tím hlavním lákadlem, kterému nedokázali muži odolat. Motivovala je totiž k zásadnímu souboji o to, kdo si může dovolit víc. A muži rádi soupeří a rádi se předvádí, když jde o něco „pořádného“. Rázem se rozhodl k odvážnému kroku.

Našel očima Jordana, dvakrát lehounce pokývl hlavou a bez jeho souhlasu se rozhodl zvýšit o své vůli cenu dražené otrokyně čtyřikrát. Učinil tak zcela spontánně, i když zatím jenom v duchu.

Vydal pokyn, a když dva dozorci vyvlekli na dřevěné pódium téměř nahé mladičké děvče, neobyčejně vysoké a půvabné, vykřikl: „Gentleman, který nebude skoupý a šetřivý a který si tuto urozenou otrokyni zakoupí, dostane skvělou protihodnotu.“

Pak následovala sprška pochvalných vět, včetně několikerého ujištění, že černoška je zaručená panna, pochází z urozeného královského rodu a je velmi učenlivá.

Poté konečně nahlas vyslovil intuitivně navýšenou cenu. V davu zahučelo, kdosi pískal a pár mužů začalo dupat. Většinu dražitelů poklesla čelist, protože požadovaná cena byla daleko vyšší než ta původní a rovnala se ceně deseti běžných otroků mužského pohlaví, kteří byli obvykle dražší než otrokyně.

Čelist poklesla i majiteli černošky Jordanu Hepburnovi, protože si myslel, že dražebníkovi z vedra přeskočilo. Vždyť už tak byla cena neskutečně vysoká, a ten idiot ji ještě zčtyřnásobil.

I ostatní dražitelé si mysleli, že přemrštěnou cenu nikdo nezaplatí, a hudovali něco o nenažrancích, ale kupodivu, po prvotním nezájmu, kdy už se zdálo, že se kupec opravdu nenajde, kdosi zvedl ruku. Jako by spadla hráz.

Najednou se našli další zájemci, kteří s brunátnými obličejí začali hrát vysokou hru. Tak vysokou, jaká se na tomto trhu ještě nikdy nehrála. Také se do ní vrhli nejbohatší otrokáři z široka daleka, kteří ve skutečnosti nesoutěžili o dívku, ale o osobní prestiž. A na té nehodlal nikdo z nich šetřit. Nešlo už o Fayolu, jak se otrokyně jmenovala, ale opravdu především o ega mužů.

Nakonec se cena z čtyřnásobku vyšplhala na téměř osminásobek původního Jordanova požadavku. A každý, kdo přihodil alespoň pár drobných, se tvářil, jako by mu pro tu chvíli, kdy byl ze všech nejvýš, patřil celý svět.

Pak se ovšem cena zastavila, a i přes pobídky dražebníka už se další šílenec, který by ještě přihodil, nenašel. A to i přesto, že dražebník nechal černošce sundat jediný kousek bílého oděvu, pod kterým dosud skrývala svoji nejintimnější nahotu.

Stála tu teď v celé své přirozené kráse, musela se otáčet dokola, zvedat ruce a předklánět se. Otevřená ústa dražitelů dávala znát, co s nimi takový pohled dělá, ale nikdo už nenašel odvahu připlácet.

Ten, který dal poslední nabídku, rychle bledl. V zápalu boje nezážil dobře své možnosti, chtěl si užít jen chvilku slávy a byl si jist, že někdo dá i po něm víc. Nedal.

„Můj Bože, jsem v prdeli,“ zašeptal a na chvíli ztratil rovnováhu.

„Prodáno poprvé, prodáno podruhé, prodáno po...“

„Jednou tolik navrch,“ ozvalo se v poslední chvíli z davu a rázem všichni zmlkli.

Ticho by se najednou dalo krájet.

„Prosím? Přeslechl jsem! Já, já...“ zakoktal dražebník.

„Dvakrát tolik navrch,“ pronesl muž nabízející astronomickou sumu spíše potichu než nahlas a vydal se k pódiu.

Dražebník byl zmatený: „Vy chcete zdvojnásobit nejvyšší nabídku, která byla zatím podána?“

„Myslím, že mluvím jasně. Nemám chuť se tu s někým přetahovat. Nějak vám to přestává pálit, Jamesi. Samozřejmě že zdvojnásobuji nejvyšší nabídku.“

„Pak tedy, pak tedy..., pane, je zboží vaše. Samozřejmě. Já...“

„Dokončete řádně dražbu, Jamesi, copak nevíte, že je třeba podle protokolu a pravidel...“

„Ale jistě, samozřejmě. Gentlemani, slyšeli jste poslední nabídku, kterou přednesl vážený pan Benjamin White. Částka je opravdu nevídaná, dá někdo víc? Tak ještě jednou: Dá někdo víc?“

Nikdo už ruku nezvedl, ale mnozí kroutili hlavami a hluboce oddechovali. Tahle dražba rozhodně vstoupí do dějin Richmondu. Pokud se Benjamin White nezbláznil, neexistovalo žádné rozumné vysvětlení sumy, kterou vyslovil.

„Ježíši Kriste, tohle ne,“ zašeptal Jordan Hepburn, „tohle ne!“

Zrovna Benjaminovi nesmí být tato otrokyně prodána! Nastane konec světa, až zapůsobí jed, a za své peníze bude vlastnit jen studenou mrtvolu, uvažoval zběsile, proč zrovna on? Už jsem ho připravil o syna a teď tohle...

„Pan Benjamin White poprvé, podruhé, potřetí!“

Zvuk kladívka úplně zanikl v řevu, který dav spustil. Ještě nikdy nikdo nezaplatil za otroka, navíc jenom pouhou otrokyní, tak nevídanou a šokující sumu. Benjamin White pokynul dvěma mužům, kteří jej doprovázeli, aby černošku odvedli, a sám vysázel dražebníkovi hned na místě odklepnutý obnos. Muži mezitím nasadili černošce kolem krku železný obojek, sešroubovali ho a opatřili řetězem. Pak za řetěz zatáhli a přinutili dívku sejít ze schodů dolů.

„Jdeme,“ pronesl Benjamin White tiše, a aniž by na děvče pohlédl, otočil se a odcházel uličkou, kterou dražitelé mezi sebou vytvořili.

Za ním kráčel první z jeho mužů a odváděl na řetězu stejným směrem otrokyni, druhý muž průvod uzavíral a s nachystaným bičíkem byl připraven sjednat nápravu, kdyby se otrokyně odmítala podříditi. Kolovaly totiž zvěsti, že je divoká a nepoddajná. Ale teď se nic z těch řečí nepotvrzovalo.

Kráčela tiše a pokojně, dívala se do země a vypadala, že je duchem někde úplně jinde. Najednou se davem prodrál Jordan Hepburn a postavil se před Benjaminu: „Benjamine, za smrt tvého syna nemůžu, opravdu, věř mi...“

„Zmiz,“ podíval se na něj oslovený utrápenýma a zčervenalýma očima, „dal jsem ti ho na starost a tys ho nechal umřít...“

„U všech svatých nenechal. Nemůžu za to. Zrovna jsme byli na lovu, když spadl z lodi. Nechej si ji zadarmo, nic za

ni nechci,“ ukázal prstem na právě zakoupenou otrokyni, „jen mi prosím odpusť. Jak jsem ti říkal, celá plavba byla divná, na zpáteční cestě se přímo v kajutě mého prvního důstojníka objevila šamanka v modrých šatech, ona přivolala déšť a způsobila smrt mladého Portmana, třeba měla prsty i ve smrti Camerona, jenomže z lodi zase hned zmizela, možná...“

Benjamin White sklopil oči a pak neobyčejně rychle šlehl bičíkem, který třímal v ruce. Na Jordanově tváři se okamžitě vytvořil zkrvavělý šrám. Chytil se za něj a ještě jednou se pokusil se svým sokem usmířit: „Benjamin, prosím...“

Největší a nejbohatší otrokář v kraji už mu ovšem nevěnoval ani pohled. Odstrčil ho a vykročil se svými muži a s otrokyní dál. Kroky slyšet nebyly, jen zvonění řetězu vyvolávané chůzí dávalo přihlížejícím znát, že debata je u konce.

Otrokyně rozuměla anglicky docela dobře, a pochopila, že jádrem sporu je smrt otrokářova syna. Kdyby věděli, že já jsem byla tou, která jej strčila z lodi do moře, pomyslela si, asi by se mi pomstili hned tady na místě. Nebo to neznámý otrokář ví a nějak se dozvěděl, že jeho syna zabila ona?

Lekla se a zvedla hlavu. Měl to vědět jen Oliver, ale co když se někde zmínil... Úlekem zaškokbrtla a sotva se udržela na nohou. Proč by ji jinak kupoval, kdyby si s ní nechtěl vyřídit tu špatnou věc, kterou udělala? Jen jsem se bránila, chtělo se jí křičet: Nechtěla jsem nikoho zabít!

Než ovšem stihla dokončit myšlenku, muž, který ji držel na řetězu, jí smýkl a zavrčel: „Dávej pozor, krávo.“

Dozorce, krácející vzadu, ji švihl přes záda i přes zadek a dodal: „Jestli nebudeš poslouchat, seřezu tě, že se nepostavíš!“

Benjamin White pootočil hlavu, a aniž zpomalil chůzi, oba upozornil: „Jestli mi ji poškodíte, nechám seřezat já vás!“

Fayola se dávivě rozkašlala.

„Už z vás zvrací a já budu za chvíli také, jestli se nezačnete chovat slušně,“ zahrozil.

ČÁST PRVNÍ

Svatba a únos z Afriky, L. P. 1751

Příběh královské dcery Fayoly z druhé poloviny 18. století začíná na území dnešní Nigérie, ležící ve východní části západní Afriky na pobřeží Atlantského oceánu v oblasti Guinejského zálivu, ale jeho podstatná část se následně odehrává v Jižní Karolíně. Jméno Fayola, které znamenalo „štěstí chodící s uznáním“, dali rodiče své dceři proto, aby předznamenávalo její skvělou životní dráhu, protože kdo jiný tvoří budoucnost než děti?

Chimezie, král určený bohem, jak ostatně jeho jméno napovídalo, otec princezny Fayoly, byl štěstím bez sebe, když se mu po dlouhých měsících podařilo v polovině roku 1751 vyjednat skvělý a vysněný sňatek s princem Chinedu, prvorozeným synem mocného vládce sousedního území (dnešního Kamerunu).

„Co se mi povedlo, je naplněný sen,“ šeptal večer manželce, aniž tušil, že by bylo mnohem lépe, kdyby se mu to nepovedlo. Ale lidé nikdy nemohou s určitostí vědět, zda krok učiněný teď bude tím nejlepším pro potom.

3. září 1751

Období dešťů, kdy potoky vod z nebe zmáčely krajinu nedaleko pobřeží oceánu a vzdušná vlhkost vyvolávala na každém lidském těle úporné pocení, končilo. Teploty kolem třiceti stup-

ňů byly sice příjemné, a to dokonce i v noci, ale množství bláta znemožňovalo pohodlnou cestu nevěsty za ženichem.

Poslední dny našťestí přinesly zvrat. Bahnité stezky se začínaly zpevňovat a to bylo neklamně znamení, že přichází období sucha, které se až do března ponese v duchu ostrého žhnoucího slunce a severovýchodního větru, který přivane prach a písek až z pouště.

Shromáždění lidu se sešlo v královské vesnici hned ráno, což nebývalo obvyklé, ale král Chimezie, určený bohem, jistě věděl, proč svůj lid svolal tak časně. Lidé postávali i posedávali před přístřeškem, v němž se rozkládal pevný dřevěný trůn obložený čerstvě natrhanými květy a svěží trávou. Když se konečně objevili královi nejbližší, v davu zahučelo.

Nejdříve přicházeli skvěle vyšňoření strýcové, za nimi tety, pak jejich potomci, následně přišlo osm králových dětí, pak jeho matka, hned za ní manželka a nakonec sám král. Byl bosý, kolem pasu měl roušku bílé barvy a přes ramena lví kožešinu. Kolem krku měl korále z broušených barevných kamenů a na pravém zápěstí náramek z ryzího zlata. Ze stejného kovu měl v jednom uchu velkou náušnici a na hlavě cosi, co vzdáleně připomínalo korunu. V ruce držel hůlku a s potěšením pohlížel na stovky lidí, kteří si přišli poslechnout jeho řeč.

„Mí lidé,“ zahřměl jeho hlas až nepatřičně vysokým hlasem, „vyslechněte mne teď nejenom jako svého krále, ale také jako otce překrásné dcery, pro kterou jsem připravil skvělý zítřek, a to na mnoho dnů.“

Ti, kteří dosud seděli, se postavili, a pak jako na povel zvedli ruce společně k nebi i s těmi, kteří už stáli dříve. Šaman kmene začal zpívat a ostatní se k němu postupně přidávali. Šlo o oslavnou píseň, jakousi domorodou hymnu, při které zpěváci začali podupávat a vlnit se v bocích. Jen co píseň dozněla, král pokynem hlavy poděkoval a posadil se na trůn. Lidé zůstali stát, protože sednout si před králem znamenalo hrubou neslušnost, která se trestala holí.

„Mí lidé,“ oslovil král posluchače znovu, „svolal jsem vás, abych vám oznámil velkou výpravu. Vydáme se na území cizího kmene, ale jdeme tam přátelsky, jdeme jednat, osvobozovat

a dávat, spojovat, nikoli dobývat. Nebudeme na jejich území nic brát, nebudeme se svářit a nebudeme se bít. Ale budeme slavit, tančit, jíst a pít, protože nás čekají nádherné zítřky. Tak jako dnes svítí slunce, tak budou naše srdce zářit radostí a štěstím. Zatřese se světem a zastavíme vítr, protože moje nejkrásnější dcera Fayola bude provdána za prince Chinedu. Velká území dvou království spojíme v jedno a staneme se říší, na kterou si netroufne ani ten nejodvážnější nepřítel. Navždy zavládne mír a my budeme těmi, kteří o něj budou pečovat. Nová královská dynastie, kterou založí Chinedu a Fayola, bude začátkem blahobytu, štěstí a míru. Fayolo, přístup!“

Za nejvyšší chýší se objevil průvod tvořený třicítkou žen. Měly na sobě pouze bederní pásy a délka jejich prsů naznačovala, že jde o matky, které už odkojily hodně dětí. Za nimi pak kráčelo snad padesát mladších děvčat, která měla ještě malá a pevná prsa. Šlo zjevně o neprovdaná děvčata, která na mateřství stále čekala.

Za nimi pak kráčela nádherná vysoká dívka ušlechtilého vzezření. Měla dlouhé a tenké nohy, stejně jako ruce. Svoji výškou všechny převyšovala, její krok byl pomalý a vznešený, jako by každíčký sval v jejím těle v dokonalé harmonii inicioval pohybové kreace. Zdálo se, že nekráčí, ale že se vznáší nad zemí. Oděná byla do bederního pásu ostře červené barvy, jinak na sobě neměla nic.

Davem obdivně zahučelo a lidé jí začali provolávat slávu, mnozí vykřikovali nejrůznější přání, jiní se dovolávali její přízně a ti nejodvážnější nabízeli své služby. Fayola se ovšem tvářila tak, jako by se jí nic z ruchu kolem netýkalo. Byla vychovávána jako budoucí královna a schopnost povznést se nad ubohost a špínu reálného světa tvořila základ její výchovy. Žila v královském domě obklopena vším možným dostupným luxusem, měla zástupy sloužících, které jí plnili vše, co jí jen na očích spatřili.

Tříkrát denně koupel v jasmínové vodě, dvakrát denně jemná masáž celého těla, výuka zpěvu, společenského chování, výuka tance a odívání, výuka jazyků a rétoriky, to je jen malý výčet z toho všeho, co naplňovalo její dosavadní život. Život v přepychu, myšleno pohledem afrického domorodce, považovala za

samozřejmost, protože až na drobné výjimky nikdy neopouštěla královské chýše a zahrady, a proto neměla přehled o tom, čím vším se ubíral obyčejný lidský život.

Otec, král Chimezie, ji miloval upřímnou láskou, byla to nejenom jeho nejstarší dcera, ale dcera nejoblíbenější a nejmilejší. A hlavně – nejchytřejší z celého kmene. Nikdy nikdo, kam až sahaly vzpomínky pamětníků, nevěděl a neznal tolik, co ona. Možná k tomu přispěl fakt, že když byla malým děvčetem, pomáhal s její výchovou, než zemřel, staříčkový misionář z velkého kmene na severu, který ji učil divné věci, dokonce i cosi o nějakém velkém Bohu, sídlícím nahoře nad mraky.

Dokázala misionáře, muže malého vzrůstu s velmi tmavou kůží a směšně rozpláclym nosem, pozorně poslouchat hodiny a dny, a kolikrát pak mluvila sama o věcech, kterým nikdo nerozuměl. Kolik jen toho staříčkový muž věděl a znal! O co byl menší než nejmenší muži jejího kmene, o to měl větší srdce a ještě větší rozum. Uměl hovořit i zajímavým cizím jazykem, naučil ji nějaká slova a nějaké věty, ale většinu času mluvil jazykem domorodým, kterému rozuměli všichni. Občas chtěl, aby jej poslouchali i ostatní lidé z kmene, ale než se mu podařilo vzbudit u nich zájem, onemocněl a začalo jeho docela dlouhé umírání.

Právě v tu dobu za ním malá Fayola den co den chodila. Vlastně za ním kromě ní nechodil už nikdo, občas jen vypomohla s péčí jedna ze starých žen, ale to pouze ve chvílích, kdy mu bylo hodně zle. Fayola převzala od starého muže jeho znalosti, a proto toho tolik věděla, pomyslel si král Chimezie. Tolik, že se jí žádný muž ani žádná žena nemohli rovnat. Přitom se nikdy nepovyšovala, svoji inteligenci v zásadě skrývala, aby měla klid. Dokonce se i přetvařovala a dělala se hloupou, jinak by s některými lidmi nevydržela. Zvláště ti nejhlupejší měli občas potřebu ji před ostatními zesměšňovat a shazovat.

Vždycky žasl nad její povahou – nikdy nevyvolávala žádné spory, podřizovala se s úsměvem všem těm otravným ceremoniálům, které už od malička musela jako princezna absolvovat, a její srdce, jak se zdálo, bylo naplněno jen trpělivostí, láskou a radostí. Na druhé straně byla divoká, když dostala volnost

a svobodu a mohla si hrát s ostatními dětmi. Fyzickou zdatnost doplňovala bystrým rozumem, a tak skoro vždy dosáhla svého. Dokonce i tam, kde ostatní tvrdili, že to nejde, našla cestu, kterou to šlo.

Král si často kladl otázku, zda si muž, který ji dostane za ženu, bude vážit nejenom její krásy, ale především osobnosti, tedy toho, co se skrývalo uvnitř její mysli a její duše. Její duše mu totiž připadala ještě obdivuhodnější, šlechetnější a vzpřímenější než její půvabné tělo. Její mysl byla chodícím věděním, přestože to na první pohled nebylo vidět.

Najdu jí velkodušného manžela, který z velké části ocení to, co je vlastně neocenitelné. Přeháním, Fayola přece není dokonalá, napomínal se, když jeho myšlenky začínaly být zcela nekritické, jenomže on opravdu neviděl na své dceři nic, co by mohl hanět nebo čím by mohl opovrhovat. Chinedu snad bude tím pravým ženichem.

Král pozoroval, jak se Fayola pomalu blíží k jeho trůnu, a zadíval se do jejích očí s takovou láskou, že rychle dvakrát výrazně mrkla, aby ubral a aby neztratil úctu a respekt přihlížejících. Jen s velkým úsilím odtrhl zrak a podíval se zpátky na dav lidí, který se mezitím ještě rozrostl. Hluk byl takový, že musel zvednout obě ruce a počkat, až si toho všichni všimnou a uklidní se. Trvalo to poměrně dlouho, protože většina přihlížejících se dívala na Fayolu, nikoli na něj.

Její malá prsa vypadala v porovnání s vysokou postavou a dlouhými končetinami nepatřičně, a slušela by spíše nedospělému děcku, ale princezna si z toho nic nedělala. Věděla, že bude za pár dnů provdána za prince a ten jí udělá dítě, a až bude to dítě z jejích prsů pít, zvětší se jí stejně jako ostatním ženám. Dosud byla za svá malá ňadra vlastně ráda. Milovala chvíle, kdy se mohla prohánět rozlehlou zahradou za palácem a lovit motýly a ptáky. Byla v lovu zručná a svojí hbitostí připomínala gazelu.

Občas si pomalovala tělo barevnou hlínou, ale to otec neviděl rád. Dědala to tedy tajně a nechala si nejružnější vzory ukazovat od své služebné, která se v tom vyznala, a obvykle nedlouho poté, co bylo zdobení těla hotovo, pelášila do jezírka,

ve kterém se moc ráda koupala. Dávala si dobrý pozor, aby ji otec nespátl, ale občas ji zastihl ještě neumytou a to se potom hodně zlobil.

Královská dcera se podle něj nesměla snižovat k primitivní zábavě obyčejných žen, navíc považoval zdobení za nestoudný nástroj svádění mužů, a to bylo u královské dcery něco zcela nepřipustného. Byla a musela zůstat pannou, jinak by ztratila právo na královského manžela. Jen on měl privilegium proniknout do jejího těla a zplodit v něm královského potomka. Každý jiný muž by její ženské orgány navždy znesvětil a znehodnotil. Naštěstí se Fayolu podařilo uchránit a ona, jako neposkvrněný drahokam, se mohla vydat vstříc svému štěstí.

„Princezna Fayola,“ zvolal co možná nejsilnějším hlasem.

Mnozí o překrásné královské dceři dosud jenom slyšeli, teď ji konečně viděli na vlastní oči. Ve výrazech jejich obličejů byl úžas. Žádná z žen široko daleko nepožívala takové krásy a ušlechtilosti. Fayola konečně přišla až před krále a uklonila se.

Pokýval hlavou a rukou jí ukázal na menší trůn vedle sebe, kde se posadila. Trůn byl sice jen dřevěný a připomínal mohutnou židli, ale co na tom. Trůn sám nic nevykoná, důležité je, kdo na něm sedí. Je jenom symbolem moci.

Usmívala se a přejížděla pohledem po přítomných, a když viděla rozzářené obličejy, pozvedla ruku na pozdrav. Bylo to proti protokolu, ale nemohla si pomoci. Král si toho gesta povšiml a zamračil se. Mávnutí ruky sem nepatřilo a jeho dcera nesměla dělat žádné chyby!

Zjistím, kdo ji připravoval v ceremoniálních dovednostech, a nechám ho potrestat, pomyslel si, ale chvilkovou rozladěnost nedával nějak zvlášť najevo.

„Mí lidé, spočiňte pohledem na princezně Fayole, která se za pět dnů vydá za svým budoucím manželem. Pět dnů budeme slavit, a pak průvod tří set mužů a žen vyrazí do královského domu jejího budoucího muže.“

Ačkoli mezi lidmi propuklo bujaré veselí, Fayola ještě musela zvládnout jeden ceremoniál. S průvodem dvorů se odebrala k moři a vykonala obřadní koupel. Přihlíželo jí šedesát

nejvyšších představitelů kmene v čele s jejím otcem, matkou a sourozenci. Fayola nejdříve obešla každého z nich a poděkovala jim za péči, kterou jí dosud věnovali. Pak poklekla, nabrala do dlaní hrst písku a vhodila ji do vody.

„Jako písek se rozletím do světa,“ pronesla naučenou formuli, „a jako moře vrátí zrnka zpátky na břeh, tak se i já budu vždycky ráda vracet domů.“

Pak si odepnula svůj červený bederní pás, složila ho a položila na zem. Nahá zamířila do vln. Vždycky se koupala ráda, ale teď jí přišlo moře podivně studené. Voda jí sahala po kolena a studila tak, až jí do těla proběhla křeč. No tohle, pomyslela si, až se ponořím, zmrznu! Že by špatné znamení? Trochu se té myšlenky polekala, přesto nedala nic znát a krůček za krůčkem se nořila dál. Až jí z vody trčela jen hlava, odrazila se ode dna a jako ryba se protáhla pod hladinu.

Někteří dvořané údivem vzdechli, ale král se jen usmíval. Dobře věděl, že nikdo z jeho kmene neumí plavat tak dobře jako Fayola. Nezdržela se ve vodě dlouho, pořád se nemohla zbavit pocitu chladu a nějakého neidentifikovatelného nebezpečí. Přitom moře milovala a často do něj chodívala skotačit. Za chvíli už vylézala z vody a vytírala si prsty vodu z uší. Jinak se neutírala, sklonila se pro bederní roušku a uvázala si ji zpátky kolem pasu.

„A teď už jsem volná jako moře a rozliju se všude tam, kde mne čeká dobrý zítřek,“ pronesla potichu naučenou formuli.

Tím byl ceremoniál ukončen a všichni se vrátili před královský palác.

Pět dnů trvalo veselí, kterému nebylo v minulosti rovno. Ženy i muži vyprávěli, debatovali, zpívali, tancovali, soutěžili, milovali se, zápasili, a to všechno jen proto, že princezna Fayola bude provdána za význačného ženicha, dva velké kmeny spojí své síly i svou krev a navždy zavládne mír.

Král Chimezie byl pyšný a hrdý. Sehnat ženicha, který měl patřičný původ a patřičné jmění, totiž nebylo jenom tak. Ale podařilo se! Chinedu byl tím nejlepším možným nápadníkem.

Jeho otec byl jedním z velkých náčelníků, také užíval titul král a hlavně – měl spoustu bojovníků, kterých se obávali lidé široko daleko.

Jen dvě věci otce Fayoly nepotěšily: musel zaplatit velmi vysokou cenu, aby vůbec mohl zahájit jednání v této věci, a také jej ještě čekal jeden výrazný výdaj, a to věno, které nevěsta musela přinést s sebou do svého nového domova. Až Chinedu uvidí, jak je Fayola krásná, jistě sleví na svých materiálních požadavcích. Tolik majetku, aby uspokojil přání rodiny ženicha, totiž její otec neměl. Ale to při jednáních zamlčel. Proto zamýšlel poslat jen to, co mohl, a nazvat to první splátkou, dál se uvidí.

Když oslavy skončily, mnozí královi lidé se sotva drželi na nohou. Žádný z pamětníků si nevzpomínal, že by byl kdy v minulosti někdo oslavován takto opulentně. Co jen bylo pro všechny jídla a pití!

Fayola byla po celou dobu oslav milá, krásná a přátelská, až se zdálo, jako by ji sem někdo poslal z jiného světa. Jestliže na začátku oslav se držela zpátky a snažila se o odstup, pak už od druhého dne tančila a zpívala s ostatními. Opojným nápojům se striktně vyhýbala, ale i tak ji strhlo všeobecné veselí. Proč ji otec dosud držel stranou těchto báječných lidí? Proč nesměla...? Ale to je jedno, odpovídala si. Vyrůstala jako královská dcera a to s sebou prostě nese různá omezení. Teď konečně bude mít život ve svých rukou, vypraví se za svým budoucím mužem a bude mu dobrou družkou a manželkou. Porodí mu děti, budoucí krále a královny, co si mohla přát víc?

Král se také veselil, ale od třetího dne na něj padl splín. Uvědomil si, že palác už nikdy nebude takový, jako když v něm Fayola ještě žila. Ze všech dětí miloval nejvíce ji, rád s ní trávil čas a povídal si. Žasl nad její inteligencí a rozhodností.

„Fayolo, jsi mnohem chytřejší než já, to si pamatuj,“ pošeptal jí na začátku oslav, „a jistě budeš chytřejší než tvůj nastávající manžel. Vždycky když tě bude chtít nějak obalamutit, spolehni se na svoji chytrost a buď v uvažování pokaždé krůček před ním. A vůbec, buď vždycky krůček před ostatními, před všemi, které v životě potkáš. Ale to přece děláš už teď, že, a dělalas to i jako malé dítě.“

„Budeš mi chybět, tati,“ objala ho, „a nemusíš mít strach, já se neztratím.“

„To doufám,“ usmál se na ni, „jak jen to bude možné, budu tě navštěvovat.“

„Já tebe také,“ opětovala úsměv.

„Pokud tě manžel pustí, nevím, jak vypadá a jaký je, ale jeho otec ho vychvaloval tak, že mi to přišlo až, no prostě, že jde o to nejlepší, co se dá mezi lidmi najít...“

Rozesmála se nahlas: „A ty jsi mne taky jistě nepopisoval jako nějakou nezajímavou hlupačku, dovedu si představit, jak jsi přeháněl.“

„Právě že ne. Víím, co mám a co jsem vychoval. Stačilo říkat pravdu.“

„Nevyženou mě, až zjistí, že s sebou nemám celé domluvené věno?“ zeptala se s trochou obavy.

„Až tě princ uvidí, na věno a jeho výši zapomene, jinak by byl blázen.“

„Uvidíme,“ pokrčila rameny. „Jestli je to takový zázrak, jak jsi mi ho popsal, mělo by se s ním dát mluvit.“

Průvod se docela dlouho seřazoval, a když konečně jeden z místokráľů přišel před krále a oznámil, že vše je připraveno k odchodu, všichni dvořané si oddechli.

„Fayolo, musíš jít,“ pronesl Chimezie potichu a objal dceru takovou silou, že sotva popadala dech.

Pak ji objala i matka a zašeptala jí do ucha: „Muži jsou jako děti. Chytrá žena je ovládne, hloupá se jim podvolí. Buď chytrá a ovládni svého budoucího muže, jak jen to půjde. Bude se mi po tobě stýskat, dceruško.“

„Nejdu přece na konec světa, mamí, neboj, budeme se navštěvovat.“

„Tvůj otec bude hodně nabručený, než si zvykne, že jsi pryč.“

„Zůstanou tu přece moje sestry a mí bratři.“

„Jednoho posílá táta s tebou. Až se vdáš a zabydlíš, teprve pak se vrátí domů. Ve všem ti pomůž.“

„Škoda, že musíte s tátou zůstat doma.“

„Jinak to nejde. Tak bylo smluveno s otcem tvého budoucího manžela a smlouvy je třeba dodržovat. Musíme ctít jejich tradice. Jsou mnohem větším a mocnějším kmenem, než je ten náš. Ani nevíš, jaké štěstí tě potkalo, že si zrovna tebe vybrali za svoji budoucí královnu. Ještě pořád tomu nemůžu uvěřit.“

„Já ano,“ odtrhl je od sebe král, „i když jsem tomu zprvu nemohl uvěřit také. A vidíš, za pár týdnů budeš...“

„Jdeme,“ zvolal kdosi v čele průvodu a tři stovky bojovníků, nosičů, služebných a kuchařů se daly do pohybu.

„Ach ten tvůj bratr,“ povzdechl král, „je netrpělivý jako bouřka. Nepostojí ani chvíli, abychom se mohli pořádně rozloučit. Tak už běž, Fayolo, ať ti neutečou.“

Fayola ještě jednou krátce objala otce i matku a zařadila se do průvodu. Měla právo na to, aby ji nosiči nesli, ale rozhodla se jít pěšky jako ostatní. Přišlo jí vzrušující poznat novou krajinu, vždyť dosud znala jen palácové zahrady a kousek pobřeží a moře, kam se chodila se sourozenci bavit. Plavání v moři milovala. Doufala, že jí tuto kratochvíli dovolí v budoucnu i manžel. Akorát si nebyla jistá, jak daleko od moře se nachází jeho sídlo. A také chtěla pozorovat lidi. Dobře věděla, že ti, které potkávala v paláci, nebyli tím pravým vzorkem společnosti.

„Odřeš si nohy a princ tě vyžene dřív, než...“ přitočil se k ní bratr Chamut, který průvodu velel.

Měla ho ze všech bratrů nejraději, protože byl jen o málo starší než ona a vždycky se stavěl do role jejího ochránitele.

„Kdyby mě chtěl vyhnat, určitě by ses mě zastal,“ položila mu ruku na rameno.

„O tom nepochybuj,“ pozvedl prst, „srovnal bych ho.“

„Já vím. Proto tě otec poslal se mnou. Ty mě nedáš, i kdyby se proti nám spikly všechny zlé síly světa.“

„Nedám. Ale neboj, nic se proti nám nespikne. Táta všechno skvěle dohodl. Jen nesmíme udělat nějakou chybu.“

Postupovali mírně zvlněnou krajinou, přičemž jedni bojovníci pečlivě pročesávali terén před průvodem, jiní chránili kráčejiící svatebčany ze stran. Dva nejvyšší bojovníci pak kráčeli pár metrů za průvodem, aby zajišťovali bezpečnost zezadu.

„Je tu krásně,“ rozesmála se najednou Fayola, „a jak daleko je vidět!“

„Jo. Ale člověk nikdy neví, co se může přihodit,“ pokýval Chamut hlavou, „dám pozor, aby nás nic nepřekvapilo.“

Kolem Fayoly se pořád někdo točil a chtěl si s ní povídat. Zpočátku jí to bylo příjemné, ale když zjistila, že nemá ani chvilku času sama pro sebe, požádala bratra, aby k ní už nikoho dalšího nepouštěl. Čím dál více na ni doléhala tíseň. Vlastně poprvé v životě se vzdalovala od míst, kde se narodila a kde strávila dětství.

Hrdlo se jí stahovalo, jako by ho dusilo nachlazení, a po těle jí stékaly potůčky potu. Myslela si, že když ji nechají přátelé na pokoji a ona nebude muset poslouchat jejich řeči, bude jí líp. Mýlila se. Bylo jí hůř. Všechny její myšlenky se obracely k minulosti, té starší i té nejnovější, a když si uvědomila, že svá nejmilejší místa a nejmilejší lidi opouští navždy, jen tak tak zadržovala pláč.

„Chamute,“ špitla směrem k bratrovi, který zrovna teď kráčel vedle ní, „vrátím se ještě někdy domů?“

Překvapeně se na ni podíval. „Budeš se vracet, kdy jen budeš chtít. Nejdeme na konec světa.“

„Jestli mě můj manžel pustí,“ povzdechla a teprve teď si všiml, jak byla rozechvělá.

„Fay,“ oslovil ji tak, jak to dělával, když byla ještě malá, „to víš, že tě pustí. Proč by tě nepustil? Slyšel jsem o něm jen to nejlepší. Budeš se mít skvěle a...“

„Mám strach, opravdu, nějak to na mě sedlo,“ přerušila ho.

„Strach z čeho? Dostaneš nejlepšího ženicha, jaký je široko daleko k mání. Budeš s ním vládnout obrovské zemi. Budete mít spoustu dětí, budeš žít v obrovském domě, který je mnohem větší než naše chýše, a budeš mít tolik sloužících, že si je ani nedokážeš zapamatovat. Bratr mi říkal, že když otec vyjednával podmínky sňatku, staral se o něj úplný roj služek, a jedna byla krásnější než druhá. Všecko bude jinak, na to se připrav, Fay, nebude to tam tak, jak jsi zvyklá doma. Bude to lepší!“

„Vím, že spousta věcí bude jinak.“

„Ano. Představ si, že ženy tam mluví jiným jazykem než muži...“

„Cože?“ užasla. „Proč mi o tom nikdo nic neřekl?“

„Nezdálo se to důležité. Víš, oni si i tak jakž takž rozumí. Některá slova mají společná, ale jiná jsou zvlášť pro muže a zvlášť pro ženy. Zdůvodňují to tím, že ženám dali bohové jiný jazyk než mužům proto, aby se vzájemně nehašteřili.“

„Cha,“ použila také zdrobnělinu jeho jména, jak to udělal on směrem k ní, „mám divný pocit, je mi skoro zle, něčeho se bojím, ale nevím čeho, jsem celá rozechvělá...“

„Fay, po těch dnech slavení jsme všichni unavení. Vždyť jsme skoro nespali, podívej se, kolik lidí se sotva motá. A to máme ještě pořádný kus cesty před sebou.“

„Těším se na pořádný spánek,“ pousmála se. „Na nic jiného se netěším víc.“

„Snad na ženicha, ne?“ popíchl ji.

„Nevím,“ odpověděla upřímně. „Nedokážu si představit, jestli je hezký a chytrý, nebo škaredý a hloupý.“

„Otec o něm mluvil jako o krasavci. O moudrosti se nezmíňoval. Ale, Fay, co víme určitě, je velice mocný a bohatý. Je tak bohatý, že kdyby chtěl, koupí si všechno na světě.“

„Byla bych radši, kdyby byl chytrý a krásný,“ pokývala hlavou.

Ke spánku se uložili na vrcholku kopce, z kterého byl překrásný výhled na hladinu Atlantského oceánu.

„Kde moře končí?“ zeptala se Fayola a roztáhla ruce, jako by ho chtěla přeletět.

„Nikdo neví,“ odpověděl jí jeden z dvořanů, „ale povídá se, že moře je nekonečné. Nemá konec, jen začátek. A je velice hluboké, tak hluboké, že už kus od břehu nemá ani dno. Proto se žádný z rybářů, které odfoukl vítr dál od břehu, nikdy nevrátil. Kdo se jednou dostane na volné moře, strhnou ho proudy pod vodu a už nikdy nespátří zemi. Na moři se nedá plout daleko od břehu. Když to někdo zkusí, čeká ho jistá smrt.“

„Ale aspoň uvidí, co je tam dál,“ oponovala.

„Dál není nic,“ pokrčil rameny. „Může vidět jen další a další vodu.“

„Někde voda končit musí,“ zavrtěla nesouhlasně hlavou. „Všechno na světě má svůj začátek a svůj konec. Musí ho mít i moře.“

Pokrčil rozpačitě rameny. „Nevím. Ani nejmoudřejší staří muži nevědí, kde a jak moře končí. Jestli končí.“

„Mít tak křídla,“ vzdychla, „zaletěla bych se na druhý konec podívat.“

„A protože je nemáš, nikam nepoletíš, a už vůbec ne na druhou stranu moře, jestli nějakou druhou stranu vůbec má,“ uzemnil ji Chamut. „Půjdemě spát, Fay. Jsme unavení a čeká nás ještě velký kus cesty.“

„Jak velký?“ zeptala se.

„Ještě jeden den půjdeme kolem zálivu, pak zatočíme do vnitrozemí a v něm půjdeme deset dnů. Pak vstoupíme na území tvého budoucího muže. No a na jeho území ještě pošlapeme čtyři dny. Alespoň tak nám to řekli průvodci.“

Fayola se mimoděk podívala na čtveřici průvodců. Byli to vyslanci jejího budoucího manžela a dohlíželi na vše. Přesně a důkladně, jak jim poručil jejich pán. Nebyli velkého vzrůstu, zdálo se, že jejich kmen nepatřil zrovna mezi ty, jejichž mužové se mohli honosit vysokými postavami. Naopak, byli podsaďití, měli krátké nohy, zato široké hrudníky a velice silné ruce. Jestli bude takový i můj muž, snese vedle sebe ženu, která bude o hlavu vyšší? Třeba mne odvrhne a rychle se vrátím domů, přemýšlela a překvapeně si uvědomila, že by jí to příliš nevadilo.

Až teď, když opouštěla domov, poznávala, jak jí byl drahý. Vlastně si nedokázala představit, že by mohla žít někde jinde.

„Jdeme spát,“ zopakoval Chamut.

Nikdo nic nenamítal a za chvíli se všichni poskládali kolem ohňů, protože po horkém dni přicházela studená noc. Jen strážníci obcházeli tábor a snažili se zachytit sebemenší podezřelý zvuk. Bylo to potřeba. Spousta kmenů a lidí totiž věděla, že se svaatební průvod vydal na cestu a že s sebou má nejenom nevěstu, ale i její věno.